

Verslag vergadering 26 november 2025

Erfgoed-adviesraad

Plaats: Zwempaviljoen
Vakenstraat
3110 Rotselaar
Aanvang: 20u00 – Einde: 22u25

Deelnemer	Aanwezig	Verontschuldigd
Ackermans Catherine	x	
Hendrix Philippe	x	
Meulemans Katharina	x	
Meys Robbe		x
Michel Jente	x	
Minnen Bart	x	
Van Laer Hilde	x	
Vanhoute Kate	x	
Vansintjan Dirk		x
Vansintjan Mia	x	

Secretaris: Cindy Rooms en Wannes Stevens
Bevoegd schepen: Bart De Vos

Introductie

De voorzitter Jente Michel opent de vergadering en overloopt de agenda.

- Nieuw gemeentelijk meerjarenplan 2026 – 2031
- Beleidsplan en beleidsvisie onroerend erfgoedgemeente (aangepast ontwerp in bijlage)
- Jaarplanning 2026
- Heilig Hart feest 2026
- Bevindingen overleg erfgoedraad Herent

Nieuw gemeentelijk meerjarenplan 2026 – 2031

Schepen Bart De Vos licht enerzijds de context en de keuzes toe waarbinnen het nieuw gemeentelijk meerjarenplan tot stand kwam en anderzijds het kader en de aanpak om tot de missie, de visie en de waarden te komen. Het resultaat is de strategische doelstellingboom die wordt uitgesplitst in beleidsdoelstellingen, actieplannen en concrete acties om de ambities rond kwalitatieve dienstverlening, betrokken sociaal beleid, steun aan het lokale verenigingsleven, versterking van een groene, duurzame gemeente, vlotte en veilige mobiliteit, inclusief en bruisend dorpsleven en een verantwoord en gezond financieel beleid waar te maken.

Deze ambities vertalen zich in concrete beleidsdoelstellingen:

1. Rotselaar creëert een veilige leefomgeving, waar je zorgeloos buitenkomt
2. Met een toekomstgerichte visie op leefkwaliteit en verbondenheid, pakt Rotselaar doordacht de uitdagingen van de groeiende gemeente aan
3. Rotselaar vangt de vergrijzing op met een activerend aanbod en zorg op maat, zodat ouderen zich hier blijven thuis voelen
4. Rotselaar realiseert de mobiliteitsshift en stimuleert veilige en duurzame verplaatsingen voor alle weggebruikers
5. Rotselaar vrijwaart de groene ruimte en ontwikkelt zich klimaatrobuust en waterbestendig

Secretaris Wannes overloopt op basis van deze beleidsdoelstellingen de verschillende actieplannen die gelinkt kunnen worden aan erfgoed en cultuur in brede zin. De effectieve acties waar het komende meerjarenplan wordt op ingezet en die relevant zijn voor de erfgoedadviesraad worden toegelicht aan de hand van een presentatie.

- Bespreking
 - o Erfgoed mag niet te nauw gezien worden, ook landschappen etc. zijn ook binnen beschouwing te nemen.
 - o Canon is een begrip dat geïnterpreteerd dient te worden naar analogie met de canon van Vlaanderen. Het is nog een wit blad dat mee kan ingevuld en vormgegeven worden.
 - o De inventarisatie die op de planning staat is louter van de gebouwen. De waardering en de bijhorende criteria dienen beleidsmatig nog te worden bepaald. Hierbij dient een evenwicht te worden gezocht tussen de bescherming van het erfgoed en de belangen van de eigenaars van het desbetreffende erfgoed.
 - o Kasteelsite van Wezemaal: de bestaande plannen zullen bijgestuurd worden en op een duurzame manier verder worden uitgewerkt en zichtbaar gemaakt. Een mooi voorbeeld van een gelijkaardige site is de Abdijkerk die ook de groene kerk genoemd wordt.
 - o Wijnhub zal zich herlocaliseren op de Wijnstraat na de restauratie van het Kasteel van Horst. Hoe zal de positie van het Hagelandse Bezoekerscentrum hierop worden afgesteld? De juiste acties zullen op het juiste moment genomen moeten worden. De Provincie is hierin de coördinator en het project beslaat meer dan enkel de Hagelandse wijnstreek in de verf te zetten. Hier zijn ook Europese subsidies aan verbonden.
 - o De Route Arenberg (BE-NL-FR-DUIT-LUX) zal ook over grondgebied Rotselaar lopen.
 - o Wie zal de herbestemming van de kerken leiden? Waarschijnlijk zal dit project getrokken worden door de participatieambtenaar van de gemeente.
 - o Naast de stimulans voor de lokale ambachten is de organisatie van de kerstmarkt op het Dorpsplein ook verbindend en biedt het de kans om de Sint-Pieterskerk in haar glorie te herstellen en haar eigenheid en waarde te benadrukken. Hoe kan het evenement uitgebreid worden en hoe kan de zijkant van de kerk meegenomen worden bij de organisatie zonder de kerstmarkt te megalomaan te maken?
 - o Initiatiefnemer van de Montfortviering: nog verder te concretiseren, sowieso veel partijen te verbinden.
 - o Het planningsaspect ontbreekt wat in de presentatie maar door de spreiding van de budgetten over de verschillende werkingsjaren wordt er wel een timing voor realisatie uitgezet maar wordt de flexibiliteit bewaard om de resultaten te realiseren.
 - o Er wordt een positief advies gegeven over wat voorgesteld is.
 - De benaming Rotselaarse Canon is niet voor iedereen evident. Bij de Vlaamse Canon waren er heel wat pro's en contra's voor het project gelanceerd werd. De kritiek na oplevering was echter nihil. Er kan gesteld worden dat het project een duidelijke meerwaarde had en de canon een waardevol instrument is. Ook de Rotselaarse Canon is ruimer dan dat en alle aspecten kunnen hierin worden meegenomen.

Beleidsplan en beleidsvisie onroerend erfgoedgemeente

De aangepaste versie van het beleidsplan en de beleidsvisie van de onroerend erfgoedgemeente werden aan de leden bezorgd.

Bespreking

- Het is niet altijd even duidelijk wat de essentie is van de documenten.
De beleidsdoelstellingen worden geconcretiseerd in acties waar budgetten tegenover staan en die gespreid zijn over de meerjarenplanning 2026-2031 van de gemeente. Hierover moet jaarlijks gerapporteerd worden naar het Agentschap Onroerend Erfgoed. In die zin de acties ook meetbaar.
- Wat het verschil is tussen het beleidsplan en de beleidsvisie?

Conform het Agentschap dient de actuele onderbouwde beleidsvisie

- complementair te zijn aan het Vlaamse onroerenderfgoedbeleid
- het behoud, gebruik en herbestemming van het onroerend erfgoed dat op het grondgebied van de gemeente te beogen
- integraal te zijn
- geïntegreerd te zijn
- rekening te houden met de noden van de gemeenschap.

Het actueel onroerenderfgoedbeleidsplan richt zich op de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Agentschap en de gemeente van 2027-2032. In het plan dient aangegeven te worden wat de strategische doelstellingen zijn. Hierin wordt meegegeven hoe dit beleidsplan past binnen de beleidsvisie en hoe die invulling geeft aan de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het onroerenderfgoedbeleid. Het participatief traject dat gelopen werd en welke keuzes gemaakt worden door de gemeente om de beleidsvisie te realiseren. De documenten zijn op deze manier opgesteld. De visie dient dus verder vertaald te worden in een plan.

- Wat is BBC?
BBC is de beleids- en beheerscyclus. De gemeenten plannen en rapporteren over de uitvoering van de Vlaamse beleidsprioriteiten aan de Vlaamse Regering via de beleids- en beheerscyclus die zij moeten toepassen. Voor het algemeen begrip werd dit aangepast naar gemeentelijke meerjarenplanning.
- De Molen wordt ook opgenomen bij de samenwerkingen voor projecten, op dezelfde manier dan Donjon Ter Heyden.
- De erfgoedadviesraad geeft een unaniem positief advies op voorwaarde dat de opmerkingen van Bart Minnen nog verwerkt worden.

Jaarplanning 2026

De voorzitter van de erfgoedadviesraad Jente neemt het woord en nodigt de leden van de adviesraad uit om grondig na te denken over welke werking zij willen nastreven? De gemeente hoeft niet altijd aanwezig zijn op overlegmomenten. Ook werkgroepen kunnen samenkomen en acties uitwerken. Er wordt gestreefd naar co-creatie en naar een intense samenwerking aan het erfgoedbeleid. De leden van de erfgoedadviesraad kunnen heel wat nuttig voorbereidend werk leveren en efficiëntiewinsten boeken door op een structurele wijze samen te komen en te werken rond bepaalde thematieken die op de collectieve overlegmomenten verder worden uitgediept en gefinaliseerd.

De volgende collectieve vergaderingen worden vastgelegd op:

- 3 februari 2026
- 5 mei 2026
- 7 juli 2026

Heilig Hart feest 2026

Hilde Van Laer licht de te plannen festiviteiten in 2026 voor het Heilig Hart beeld toe. Er wordt een grootse viering georganiseerd naar aanleiding van het Heilig Hart beeld dat er 100 jaar staat. De berg waar het beeld gevestigd is, is het ijkpunt dat miljoenen jaren gevormd is op de ijzerzandsteen die ondergrond gaf voor wijncultuur en materiaal voor kerkbouw.

Op die plaats stond ooit een windmolen, die zorgde voor eten voor de bevolking van Wezemaal, maar verdween in WO I.

Het project is al verder uitgewerkt en wordt hier samengevat in 10 punten:

1. Het Heilig Hart beeld moet er goed voorkomen: er is nog werk aan de sokkel.
2. Contact met Natuurpunt is noodzakelijk om het Heilig Hart beeld terug zichtbaar te maken. Er moet gezocht worden naar zichtassen om het beeld terug te betrekken bij Wezemaal.
3. Start Heilig Hart viering: 12 juni in de kerk van Wezemaal met een muzikaal optreden om het gebeuren een feestelijke start te geven.
4. Organisatie van een tentoonstelling met werk van Fons Peeters. Tentoonstellingskasten zijn nodig in de kerk en in het Hagelands wijncentrum. Vanwaar komen de kasten van de Stassano? Een deel van de tentoonstelling zal overdragen worden naar WZC De Lelie om dit mee in de seniorenweek te betrekken.
5. Publicatie wordt voorbereid met de historiek, de context en de plaats (geologische, toeristische, socio-economische luik) met getuigenissen van hoe mensen de site hebben ervaren. Overleg met de dienst Communicatie. Vraag of de gemeente of de heemkring deze publicatie kan financieren? Welke feesten er al geweest zijn.
6. Het is een heel breed gebeuren dus ook het belang om de scholen erbij te betrekken wordt benadrukt in samenwerking met de parochie. Het Heilig Hart beeld is een hart in een woelige wereld. Het nu en de toekomst worden verbonden met iets historisch, vanwaar het belang om ook kinderen, vanaf de kleuterschool, hun steentje te laten bijdragen.
7. Klein aandenken zal voorzien worden door den Ateljee.
8. Ook ter plaatse zal gevierd worden. Het beeld is in stukken naar boven gebracht door paard en kar. Op de viering zullen de paarden moeten betrokken worden. Aanvraag bij de provincie dient te gebeuren. 6 september is het 100 jaar geleden dat het beeld werd ingehuldigd. Op 6 september 2026 zijn het ook de Breugelfeesten dus hiermee rekening houden voor de verdere organisatie. Samen laten vallen of net niet: overweging te maken.
9. Ook wandelingen zullen georganiseerd worden vanuit Natuurpunt en de Heemkring.
10. De gemeente zal een slotmoment mee organiseren op 20 september. Hiervoor is de parochiezaal reeds gereserveerd.

Op 13 september 2026 is het ook Open Monumentendag en Slag aan de Molen. De focus van Open Monumentendag ligt dit jaar wel op Rotselaar-Centrum dus hiermee rekening houden bij de verdere organisatie.

Het lijkt nuttig om een projectgroep op te richten vanuit de erfgoedadviesraad en het gebeuren mee vorm te geven.

Bevindingen overleg erfgoedraad Herent

Voorzitter Jente had een afspraak met Herman Artois, voormalig gemeentesecretaris van de gemeente Herent en voorzitter van de stuurgroep erfgoed van de gemeente Herent, die over heel veel kennis beschikt. Herman Artois is ook voorzitter van de Heemkundige Kring.

De stuurgroep erfgoed van Herent bestaat al 21 jaar en valt onder de cultuurraad. Alles wat de stuurgroep erfgoed doet, staat los van de adviesraad. Herman Artois wil die zelfstandigheid ook bewaren. De stuurgroep is ook financieel zelfstandig: ontvangt 2.000 € subsidie en 3.500 € vanuit de gemeente Herent als ondersteuning. De focus van de stuurgroep ligt op onroerend erfgoed. Vanuit de gemeente wordt een lokaal ter beschikking gesteld waarin de stuurgroep materiaal kan stockeren.

In Herent wordt gewerkt met een maandelijkse nieuwsbrief van maximaal 4 bladzijden die enkel digitaal wordt verzonden. De stuurgroep organiseert ook zelf Open Monumentendag. In Rotselaar is het initiatief hiervoor te nemen door eigenaars. Dit vergt veel tijd en energie dus er moet een draagvlak zijn.

De stuurgroep erfgoed van Herent beschikt ook over een online archief. Alles wat op zich op grondgebied van de gemeente bevindt, wordt geïnventariseerd in een databank. Bij de Heemkundige Kring in Rotselaar wordt alles nog op papier bewaard. De Heemkundige kring is momenteel op zoek naar stockageruimte want het Heemhuis in de Broekstraat is inmiddels afgebroken en er is opbergruimte nodig, onder meer ook voor vaandels en fragiele stukken. Nu wordt alles verspreid bewaard. Er is dus echt vraag naar een "clublokaal".

De werking van Herent kan op vele vlakken als voorbeeld fungeren voor de erfgoedadviesraad.

Ook op vlak van de inventarisatie van het onroerend erfgoed, ook van landschappen. Er is een kader nodig dat wordt uitgestippeld door het beleid "wat is erfgoed", dat vervolgens kan worden geïmplementeerd.

Varia

- Bart Minnen vraagt aandacht voor kleine, en daardoor letterlijk over het hoofd geziene, maar voor het erfgoedverleden, van de gemeente belangrijke 'monumenten'.
Drie concrete voorbeelden:
 - In 1994 werd een bewaarde **grenspaal** teruggevonden die de nieuwe grens markeerde tussen de baronieën Wezemaal en Rotselaar in **1573** werd getrokken. Een klein maar uniek relict, letterlijk een 'mijlpaal' uit het verleden van de gemeente. De grenspaal stond en staat hopelijk nog in een haag, een perceelsgrens dus die nog exact overeenkomt met de grens tussen beide gemeentes tot 1976, langs het pad langs Autocenter Hein, niet ver van de aansluiting op de Bessenlaan. Monument van betekenis maar onooglijk klein.
 - In 1999 werd tijdens de opgraving van de bedreigde site van de abdijkerk van Vrouwenpark (Montfort) (HAGOK i.s.m. de KU Leuven) een grote gesculpteerde **grafsteen** van een tot dan toe onbekende **abdis van rond 1300**. (Een uniek relict uit de vroegste geschiedenis van de plek, en meteen de oudste afbeelding van een vrouw uit de Rotselaarse geschiedenis.) Omdat geen enkele instantie toen bereid was om dit mooie en zeldzame monument een veilig en droog onderkomen te geven (noch de school, noch de gemeente, noch Winar bij zijn oprichting in 2008), werd het toen 'voorlopig' verplaatst naar de achterkant van het abdissenhuis, onder een golfplaat... Daar lag de steen jarenlang te verkommeren en af te schilferen, ook na nieuwe vragen om er een onderkomen voor te voorzien. Echter is de steen inmiddels verdwenen.
 - De inventarisatie van onroerend erfgoed is belangrijk maar ook aan de kleine, betekenisvolle elementen dient de nodige aandacht te worden besteed.

- Tijdens die opgraving van de abdij van 1997-1999 werd ook het **abdiijkerkhof** aangesneden: 130 skeletten werden geborgen op het abdiijkerkhof tijdens de opgravingen van 1997-1999. Deze werden onderzocht in het labo van toenmalig dorpsgenoot en forensisch arts Peter Hooft. Op vraag van de paters Montfortanen werden de skeletten nadien samen opnieuw begraven, in een kleine kelder naast het abdissenhuis aan de rand van het park. De kelder werd afgesloten met een grafsteen gevonden tijdens de opgraving. Pater Moors liet een **gedenkplaat** maken. Deze blijkt echter volledig overwoekerd te zijn. Uitdrukkelijke vraag om de school erop te wijzen deze gedenksteen, die de grafkelder afsluit, steeds zichtbaar te houden, zeker in aanloop naar het 100-jarig jubileum van de school in 2028!
- Ook **geo-erfgoed** binnen de gemeente verdient aandacht. Naar aanleiding van een grootschalig landschapshistorisch onderzoek over de valleien van Gete, **Demer en Dijle** (KU Leuven) dat nu in eindfase treedt; volgend jaar verschijnt een publieksboek hierover. Het project onderzocht hoe de rivieren en de valleien van de laatste IJstijd tot heden zijn veranderd, o.m. door toedoen van de mens, en sluit naadloos aan bij de actuele problematiek van water en de valleien als buffer in de strijd tegen de klimaatverandering. (zie alvast [Valleien vertellen](#)).
Het samenvloeiingsgebied van Demer en Dijle is één van de weinige gebieden in Vlaanderen waar landschappelijke relictten uit verschillende periodes nog heel goed zichtbaar zijn: grote meanders uit de laatste IJstijd (bv. de Geveer), de lange bedding van de Oude Demer grens Rotselaar-Werchter (verlaten 7de eeuw), middeleeuwse watermolen van Rotselaar met gegraven molenkanaal, recentere meenderafsnijdingen (1754, 1772, 19de eeuw), kanalisering Demer en Dijle 20ste eeuw, ... Oproep is hier om samen met de KU Leuven na te denken over hoe dit landschappelijk erfgoed als zodanig kan worden erkend en ontsloten, bv. via thema-fiets- en wandelroutes, verklarende panelen, QR-codes, podcasts, ...

Takenlijst

Deelnemer	Taak
Secretaris	Bezorgt de presentatie en het ontwerp verslag aan alle leden